

**Velja v Ljubljani
in po pošti:**

celo leto . . . K 84—
pol leta . . . " 42—
četrt leta . . . " 21—
za mesec . . . " 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta " " 50—
za četrt leta " " 26—
za mesec " " 9—

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez
pošiljatve denarja se ne
moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo
naročnino
po nakaznici.

Oglasi se računajo po po-
rabljenem prostoru in si-
cer 1 mm visok ter 45 mm
širok prostor za enkrat
40 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19. Telefon
št. 360. — Upravništvo je na Marjiniem trgu
št. 8. — Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisli
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Vidov dan.

Na Vidov dan leta 1389. se je začela odločilna bitka med Srbi in Turki na Kosovem polju. Srbsko vojsko je vodil sam car Lazar. Turki so bili v premoči in so končno premagali Srbe. Car Lazar je bil ujet in obglavljen, Kosovo polje zasuznjeno, svoboda Srbov zapečaten za dolga stoletja.

Od tedaj je minulo dolgih 530 let. Junaški srbski narod je praznoval v sužnosti spomin na kosovsko tragedijo, praznoval smrt junakov na Kosovem polju in se zaklinjal, da maščuje kri, prelito za osvobodjenje srbskega naroda. Ko je bila srbska domovina deloma osvobodjena, je srbski narod praznoval z vedno večjo slovesnostjo Vidov dan, ki je bil obenem tudi dan priprave za osvoboditev celokupnega jugoslovanskega naroda izpod tujega jarma.

Do sedaj je slavil srbski narod vedno sam Vidov dan v prepričanju, da bo iz krvi padlih junakov vzrasla nova velika svoboda, novo veliko življenje. Zadnjikrat ga je slavil leta 1914, ko je sredi slavja počil na sarajevski ulici prvi strel kot znamenje, da je prišel veliki čas maščevanja in pravice. Skozi štiri leta je živel nato srbski narod življenje preganjanca in izgnanca. Prehodil je v groznih mukah vse postaje krvavega križevga pota. Srbska vojska je morala zapustiti domača tla. Na stotisoče hrabrih Srbov je umrlo na begu pred kivoločnim sovražnikom. Tisoči in tisoči srbskih žena in otrok so bili izročeni žalostni usodi. Svet je obupoval nad Srbi, toda srbski beli orel ni obupal nad svojo opustošeno domovino. Dvignil se je ponosno ob Vardarju in prinesel domovini svobodo. Kosovo polje je maščevano za vedno. In še več! Uničeni so stoltni sovražniki jugoslovanskega naroda, ki letos prvič v zgodovini praznuje skupno veliki Vidov dan.

Velik je ta praznik osvete, in lahko bi ga praznovali z največjim sijajem, ako bi bilo naše ujedinjenje

popolno. Praznovali ga bomo z razdeljenim srcem in to je hudo. Naš pravi veliki Vidov dan še ni prišel. Dokler niso združeni vsi naši bratje z nami, tako dolgo bo za nas Vidov dan še vedno dan spomina na zasuznjene brate pod italijanskim jarmom. Vidov dan bo za nas Slovence in ves naš jugoslovanski narod dan priprave za osvoboditev naših zapadnih bratov.

Dokler ne bo za nas Vidov dan tudi dan vstajenja in ujedinjenja, tako dolgo bomo klicali po osveti. Prepričani smo, da je moč našega naroda silnejša nego italijanski imperijalizem, ki se že krha ob ostrini odločne volje celokupnega naroda. Z mirovno konferenco ne računamo, kakor ni računal srbski narod z naklepi bivše habsburške monarhije!

Ko bomo letos prvikrat praznovali v svobodni državi Vidov dan, spomnimo se, da smo eno in isto z brati Srbi, ki se niso bali še nedavno mogočne, sedaj po njih uničene avstro-ogrske države, ampak so delali odločno in smotno, da maščujejo grobove na Kosovem polju. Vstali so junaki iz grobov na Kosovem polju, junaki, ki bodo z mečem prinesli svobodo našem celokupnemu narodu. Letošnji Vidov dan — prvi v svobodni Jugoslaviji — je torej praznik svobode in priprave na osveto!

Okupacija črte Beljak-Sv. Vid.

Pod tem naslovom prinaša „La Tribuna“ z dne 17. junija zemljepisno skico, na kateri je debelo zarisana takozvana transalpinska železnica. Spodaj pa razpravljaja sledeče:

V kratkem članku, ki je pojasnjeval brzojavko iz Sv. Vida o važnem prodiranju naših čet na črti Beljak-Sv. Vid, smo prodočili veliko pomembnost tega podjetja z gospodarskega in vojaškega vidika. Naše prodiranje hoče prepre-

čiti Jugoslovonom posest važne železniške proge, ki spaja Dunaj s Štajersko, Koroško in Kranjsko in služi trgovskemu tranzitu zaledja s Trstom. Da pa bo imela ta akcija popoln uspeh ter zavarovala Trst in druge jadranske luke v njih trgovski funkciji z bivšimi avstro-ogorskimi deželami, se mora cela transalpinska proga podvreči strogi kontroli.

Od italijanskih vojakov započeta akcija mora dovesti do odstranitve vseh zaprek, ki bi jih stavili Jugoslovani na pot ekonomski ekspanzivnosti Trsta. Ne zadostuje nam, če posedujemo Trbiž in Beljak, naše čete naj nadzirajo tudi železniško središče Jesenice, ob izhodu iz karavanškega predora in ob hribovju, ki jasno loči nemško Koroško od Kranjske izročene Jugoslaviji. Razen tega so Jesenice prvovrsten obrtniški centum, kjer se nahajajo plavži in tovarne „Industrijske družbe“, ki ima tudi v Šklednju pri Trstu svoje plavže.

Trst je bil pred vojno spojen po treh železniških progah z ozadjem. Glavna proga južne železnice teče mimo Ljubljane, Celja, Maribora, Gradca, Brucka, (od Postojne do Celja teče po jugoslovanskih tleh!) do Dunaja in na tej progi je danes kontrola otežkočena. Po sklepu miru pa se bo moral urediti tranzit blaga v Trst ali ven potom dogovorov.

Druga proga, ki je velikega pomena za Trst, je transalpinska ob kateri se je zapričela naša vojaška akcija. Ta proga je tržaški luki neobhodno potrebna in za to ne smemo dopustiti, da bi Jugoslavija imela kakršenkoli vpliv na njo. Mi moramo razpolagati z njo v vseh deželah, koder teče in ki težijo proti Trstu in Jadranu.

Tretja je pontebaska proga, ki je pa večje važnosti za Benetke nego Trst. Ta ne spada k današnjemu vprašanju, kajti tja do Trbiža teče po ozemlju, ki ga mi nadziramo.

Končujemo. Menimo, da bo ta vojaška akcija, zapričeta na široki podlagi, dosledna ter da meri na osvo-

boditev tržaške luke od vsega, kar bi utegnilo ovirati njen procvit. P. P.

Tako laški list. Mi smo opozarjali že pred meseci na veliki pomen Jesenic, Celovca, in Trbiža ter Beljaka. Ker se žal ni o pravem času tu uvaževalo, raste Italijanom apetit, a mi ne smemo odnehati: ves slovenski del Koroške — torej tudi cela Ziljska dolina z Beljakom in Trbižem in do Predila in Pontebe mora pripasti Jugoslaviji. To zahtevamo, ker tam stanuje naš narod, in ker je to velevažna naša narodno-gospodarska potreba. Italijani si naj grade železnico, ki jih naj spaja z Nemško Avstrijo drugod, in ne po slovenskih tleh. — Laži italijanskega Trsta ne bodo krepili z ropom slovenskih pokrajin in z železnicami, ki so po vseh božjih in človeških pravicah naše. Trst ima prihodnost le, če bo jugoslovanski, sicer postane zapuščen luka.

Tu ne pomaga nobena zvijača, nobeno nasilje in tudi ne rop slovenskih pokrajin. Slovenci pa ne držimo rok križem, ko se gre za naš življenski pogoj, za naša gospodarska pluća, za naše morje, za naš Trst in za našo solčno Gorico. V zgoraj navedem članku nam Italijani sami povedo, kaj je treba storiti. Torej!

FR. ZELENIK.

Carina in živinoreja.

Neverjetno je, kako malo zanimanja vlada celo v krogih inteligence za gospodarska vprašanja, posebno pa za trgovsko-politična. Vprašanje valute in vojnih posojil je res zbudilo mnogo prerakanja in se je porabilo mnogo črnih, ker po teh se je čutil vsak prizadet, vsak je videl razločno, kako bo šlo iz njegovega žepa. V posebnem strahu so podpisovalci vojnih posojil stare gnjile Avstrije, ki jih je vabila z visokimi obrestmi. Vsi taki špekulantje so se vrezali, ker polomija bo velika. Neumljivo je, da so bili ljudje tako kratkovidni in niso čutili pogina države, katero je držala skupaj le nasilnost in laž. Naša mlada

VLADIMIR LEVSTIK.

115 nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Razšla sta se, oba zadovoljna s samim seboj. Humanist je bil izpolnil grofovo željo in hkrati postavil Križaju viden mejnik; suplentu pa je bilo, kakor bi triumfiral nad hudim sovražnikom. Podjarmljen po volji gospe Annette, si je govoričil o sreči, ki ga čaka, in se bodril za »odločilni boj«. Popoldne za popoldnevom mu je spet minevalo v družbi Vide in njene matere; skrivnost v trojem je ustvarjala toplo, nežno ozračje, tem bolj, ker si je vsak nalagal zdržljivost v besedah in pogledih, »dokler se vreme ne zjasni«. Gospa Pohlina je hodila okoli, kakor našopirjena koklja ter govorila mnogo in pomembno, kako si človek praktično uredi življenje. Včasih ju je pustila za hipec sama; takrat sta se spogledala z rosnimi očmi, šepnila si par poetičnih besedi, namišljenih od zadnjega svidenja, in suplent se je sklonil ter poljubil dekletu roko. V posebno jasnih trenutkih je slišal v sebi velevanje vesti, da se mora čutiti srečnega; in kadar je zbiral pogum, da bi objel predmet svojega hrepenenja, pa je nenadoma vstopila mati z vsegavednim smehljajem na obrazu — in to se je zgodilo vsakikrat — je pomislil sramežljivo:

»Eh, vse ženske so zvodnice, prebrisane, okrutno računajoče. Po žličicah ti merijo blaženost, in gorje, če bi si privoščil le kapljico na lastno pest... Nu,

hvala Bogu, da je tako; kdo ve, česa bi bil človek zmožen v svoji grehoti!»

XVI.

Vsak dan se je zdelo, da so dosegli grofovi uspehi med našim veljaštvom najvišjo mejo, in vsak dan iznova je pokazal, da take meje ni. Vrhnja plast mestne družbe se je bila izpremenila v prezirno testo, ki je vzhajalo neprestano ter dvigalo tujca na svoji gnetljivi površini. Vlada sama, vsegamogočna deželna vlada, je podlegala temu procesu, ki je napredoval skoraj brez odpora; to pravim, ker je veljalo za dober ton, prezirati opozicijo in rovarjenje »neodgovornih elementov«. Gospodje svetniki, vladni, dvorni, tajni in cesarski, so bili že zdavnaj vrgli vajeti javnega življenja iz rok ter se pridružili nadebolnejšemu plesu okrog malika. Poizkusi ekscelence predsednika in redke peščice njegovih zvestih, da bi ubrali srednjo pot ter rešili vsaj mrvico bivšega ugleda, so se izjalavljali ob pomilovalnem zmrdivanju vseh. Kar se tiče pokorščine do svetne oblasti, smo jadrnali tisti čas v očitno anarhijo; navadni pisarji so si podkladali ministrske ukaze pod sedala in lenarili na njih, kakor bi šlo za učiteljske doklade. Zdelo se je, da naravni razvoj izločuje našo deželo iz državne celote in jo pretvarja v samodržno kraljevino visokega gosta, cigar vpliv je nadomeščal propadajočo avtoriteto in spajal do malega vse plasti prebivalstva v radovoljni pokorščini in podložniškem soglasju.

»On je zdaj pravi gospodar,« je zdihoval deželni predsednik neredko v zaupni družbi. »Ne bom se čudil, ako začno razglašati sodbje v imenu grofa Künnigsbrucha; tik tam smo že... Ja, ja, meine Herren, minister bi me spodil, ako bi vedel, kako pasem njegove ovce! Sama sreča, da smo tako daleč od Dunaja: mi ne vemo, kaj počenjajo tam, in oni tam gori se ne brigajo, kako živimo pri nas...«

Vse to pa vendar ni oviralo starega gospoda, da ne bi bil izkazoval grofu sleherne pozornosti in ga nosil na rokah, kolikor je le mogel priti do njega. Hotel si je zagotoviti njegovo priprošnjo za jako verjetni slučaj, da napoči prejalislej dan obračuna o zavoženem gospodarstvu, hkrati pa ostati v stiku z razvojem stvari, da bi ujel svojo ribico v kalni vodi. Rok volitev se je bližal ob splošni nedelavnosti strank; vsi vplivni ljudje, ne glede na razliko mišljenja, so tekmovali v hvaležnejšem poslu, in vladi se je nudila krasna prilika, izkazati svojo sposobnost ter obrniti kurz naše politike »po smislu višjih intencij«. Dočim je rajala smetana prvaštva na veselich in večerjeh v grofovo zabavo, se je vršil v kazini sestanek za sestankom; preizkušeni stebri tukajšnje nemškutarije so se shajali in posvetovali dolgo v noč ter kovali naklepe, med katerimi je bil še najmanjši ta, kako bi »vrnili« naši beli prestolnici njen »čisto nemški« značaj in ji dali nemškega poslanca v državnem zboru. In kadar ni bil ekscelence pri teh razgovorih navzoč, je poslal vsaj zaupnega človeka, da mu je poročal. (Dalje.)

država je nastala iz proste volje Jugoslovanov in kot taka bo ostala, bo uspela. Njej lahko posvetimo vse zaupanje!

Izguba pri denarju in vojnih posojilih je precej vidna, zato se vse razburja. Če pa je izdatek ali izguba bolj zakrita, tedaj pa ostane vse mirno, celo oni, ki vedno vpijejo o praznem želodcu.

Pred nekaj časom so prinesli časopisi kratko vest, da se 10. aprila sestane konferenca trg. zbornic v Beogradu, da razpravlja vprašanje carinske tarife. Ta konferenca je bita preložena. Pozneje se je vpeljala pri nas carinska tarifa prejšnje kraljevine Srbije. Tem vestem niso posvetili naši listi niti ene nadaljne vrstice, čeravno je vprašanje carinske tarife jako važno. Vsled carine smo plačevali madžarskim magnatom in cifutom na leto nad 180 milijonov več za vsakdanji kruh, samo naš zajutrk je stal nad 70 milijonov več. To so bili naravnost ogromni davki, če pomislimo, da je dobila Avstrija na realnih davkih 175 milijonov in na osebnih dohodarini okoli 210 milijonov kron.

Ne bom v tem članku govoril o pomenu in vplivu carine na gospodarstvo in trgovino v splošnem, pokazati hočem le vpliv carine na živinorejo, ker je to jako važna panoga našega narodnega gospodarstva.

Carinsko tarifo, ki je stopila v veljavo v bivši Avstriji leta 1906 je sklenil še parlament privilegirancev pod vplivom ogrskih magnatov. Ta parlament pač ni gledal na koristi milijonov avstrijskega prebivalstva, poznal je le koristi ogrskih magnatov, avstrijskih veleindustrijev, posebno pa Habsburžanov, ki so bili največji krvosesi. Gospodje so bili med seboj in so prikimali k vsemu, kar jim je narekoval Kestranek, vitez Hohenblum in pa Madžari. Ta parlament, ki se je moral umakniti ljudskemu, je hotel zapustiti grofovskim veleposestnikom, madžarskim magnatom in pa židovskim industrijem lep spomin.

Carina na krmila je vplivala jako neugodno na živinorejo, saj je znatno podražila razna krmila in s tem otežila položaj naših poljedelcev in živinorejcev.

Pred letom 1906 je znašala carina na ječmen K 1.50 (0.50) (številke v oklepaju povejo carino na blago iz Srbije) pa se je zvišala na K 4.— (2.80), carina na oves od K 1.50 (1.20) na K 6.— (4.80), carina na koruzo od K 1.— (0.50) na K 4.— (2.80), carina na moko za krmo od K 7.50 na K 15.— in za melaso na K 15.—. Povišek je bil tedaj znaten in sledil mu je seveda tudi znaten povisek cen. Znašal je od najmanj 11.37% na največ 23.78%, tedaj povprečno 18.47%. Številke govore jasno, tedaj ni potrebno izgubljati mnogo besed.

Navedem tu povprečne cene v letih:

Table with 4 columns: Leto, oves, ječmen, koruzo. Rows for years 1900, 1901, 1902, 1903.

Table with 4 columns: Year, Oves, Ječmen, Koruzo. Rows for years 1904-1912 and averages.

Povišek od povprečnih cen let 1900—1905 na povprečne cene let 1906—1912 v %

Table with 3 columns showing percentage increases for Oves, Ječmen, Koruzo.

Navedene cene veljajo za 50 kg, Budimpešta. Tu slede cene raznih krmil na dunajski borzi. Tudi te cene stavimo za 50 kg radi lažje preglednosti.

Table with 4 columns: Year, Ječmen, Koruzo, Oves, Otrobi pš., Otrobi rž., Slad, Suh. pivni odpadki. Rows for years 1906 and 1912.

Res je, da se je zvišala tudi carina na živino, ali od tega povisjanja ni imel nobene koristi manjši živinorejec, ker zvišale se niso samo cene krmil ampak tudi dne in plače in ta povisek je požrl večji dobiček iz višjih cen živine, kakor je razvidno iz nižje navedenih podatkov.

Videli pa bomo, da je škoda še mnogo večja, kot bi sklepali iz zgoraj navedenih cen. Pravo škodo vidimo šele, če primerjamo uvoz koruze, koje konzum je vidno raste.

Promet koruze je znašal (v milijonih stotov):

Table with 4 columns: Leto, uvoz, izvoz, uvoz večji za. Rows for years 1908-1913.

Če pomnožimo te številke s poviškom carine, vidimo velikanski znesek, ki so ga plačali živinorejci samo za uvoženo blago brez ozira na razliko, ki je šla v žepo madžarskih magnatov. Ti poviški so bili najbolj občutni za malega živinorejca, ker on je pač moral skoraj vse dokupiti.

Poglejmo sedaj, kako so narastle cene mesa. Navedem one na Dunaju:

Table with 4 columns: Leto, cena, leto, cena. Rows for years 1899-1905 and averages.

Povišek cen mesa je znašal tedaj povprečno 23.37%. Povišala se je cena mleka za okoli 30.67%. Na videz izgleda, da je dobil živinorejec (imamo pred očmi manjšega živinorejca) precej več za svojo živino, kot poprej pred poviškom carine in tudi so av-

strijski plemeniti velepoljedelci tako trdili. Iz okrožnice, ki jo je leta 1913 izdala njihova Zentralstelle, navedem to: Za mleko in tele dobi živinorejec 80 K (približno) več, za ječmen, ki je vsled carine za K 2.80 dražji, plača 14 K več, mu ostane tedaj 66 K večjega dobička iz povišanja carine.

Vkljub temu, da je izračunala to plemenitaška Zentralstelle, rečem še enkrat, da je njen račun goljufiv in so z njim obrisali le oči manjšemu kmetovalcu in živinorejcu.

Niso obenem tudi povedali, da mora manjši živinorejec dražje plačati živila za sebe, kojih navadno ne pridelava dovolj za lastno potrebo, niso povedali, da se je podražila znatno delavna moč delavca, tovarniški in drugi izdelki in te podražitve so požrle povisek pri živini. Koristi so imeli le plemeniti in drugi veleagrari, manjši živinorejec pa je trpel škodo. Veleagrari so pridelali dovolj krmil in živil, niso teh dokupovali, zato so imeli pač ves dobiček v svojem žepu. Okoli 11.000 teh bogatašev je spravljal ogromne dobičke na škodo milijonov drugega prebivalstva.

Da je vsled višje carine na krmila trpela živinoreja, je povdarjal posebno poslanec Carli v parlamentu l. 1913; rekel je, da v trentinskem okraju na Tirolskem imajo krasne pašnike, ali kaj pomagajo, ko pa imajo živinorejci vedno manj živine, ker je skoz zimo ne morejo prerediti. Ne zadovoljujemo se pa le s trditvijo tega poslanca, vzemimo v dokaz zopet številke. Podajam številke, ki nam jih podaje štetje v letih 1900 in 1910. Pod mlado živialjo je navedena živina pod eno leto starosti (teleta, junice, junčki ali volički).

Table comparing 1900 and 1910 data for young and adult livestock.

To pomanjkanje pa moramo toliko bolj vpoštovati, ker so prejšnje štetve kazale, da se je živinoreja dvigala povprečno 10%. Vsak mora pritrčiti prof. Rachberg-u, ki je rekel: Štetje živine je dovolj jasno pokazalo, da je sedanja (t. j. avstrijska) agrarna politika bankerotna. Proti njej je potem nastopil poštenjak Silva-Tarouca v gospodski zbornici. Na Nemškem sta nastopila proti visoki carini na krmila agrarna voditeljja Wachhorst in dr. Keim.

V stari Avstriji je tedaj propadal na korist ogrskih magnatov in avst. ljških plemenitih veleagrarev majhen živinorejec. Kakšne razmare bodo nastale v Jugoslaviji, kakšno pot bo kazalo nastopiti v naši mladi državi, to naj bi se razpravljalo v bodočih dneh.

Prosimo, ko vpošljete denar na naše upravništvo, zapišite zadaj na odrezku namen pošiljatelju, za kaj je. N. pr. naročnina za Jugoslavijo, za kakšno in katero knjigo ali za kak dobrodelen namen, da ne bo potem nepotrebnih reklamacij.

Prusija napoveduje vojno Poljski. — Boji.

Dunaj, 24. junija. (ČTU) Kakor javlja poljsko poslaništvo, je došla vest tiskovnega urada poljskega zunanega urada, da so danes na Poljskem ujeli cirkularno brzovajko nemške vlade, po kateri bo nemška vlada mirovno pogodbo podpisala. Obenem bosta Hösring v imenu Sleziije in Poznaja, Wildt pa za vzhodno in zapadno Prusijo vojno napovedala Poljski. Nemška vlada se bo temu oficijelno protivila, dejanski pa nudila vsako pomoč. (Ldu)

Dunaj, 24. junija. (ČTU) Kakor poroča „Neue Freie Presse“ iz Weimarja, so prejeli zahodnopruski poslanci nemške narodne skupščine iz svoje domovine vesti, da so v zahodni Prusiji ob železnici pri Kulmu boji med Nemci in Poljaki. (Ldu)

Mirovna konferenca.

Podpis mirovne pogodbe z Nemčijo. „Neue Freie Presse“ javlja iz Weimarja, da se bo mirovna pogodba podpisala najbrž v četrtek v Zreálni dvorani versailleskega gradu. Pričakovati je, da se bo podpis izvršil na slovesen način.

Ukrajina neodvisna država. Dunaj, 24. junija. (ČTU) Ukrajinski tiskovni urad poroča. Ukrajinska delegacija je poslala predsedniku mirovne konfernce Clemenceauju spomenico, v kateri zahteva takojšnje priznanje Ukrajine kot neodvisne države, priznanje direktorija kot začasne najvišje oblasti na Ukrajini in materialno podporo Ukrajini v njeni borbi z boljseviki.

Politični pregled.

p Samoitalijanske propovedi v reških cerkvah. Reka, 25. jun. (Izv. por.) Odslej naprej bodo v vseh reških cerkvah samoitalijanske propovedi.

p Italijanski framazoni. Iz Rima javljajo, da je bila te dni velika skupščina italijanskih framazonov. Udeleženi je bilo 400 članov. Za velikega mojstra je bil izvoljen Demizio Torigioni. Razpravljali so tudi o političnih vprašanjih.

p Iz bosanske radikalne politike. Sarajevo, 25. junija. (Izv. por.) Dr. Dušan Jeftanović je izstopil iz odbora srbske radikalne stranke vsled njega zelo kompromitujoče afero z izvoznici za sladkor. V to afero je zapleten tudi njegov oče, večkratni milijonar Gligorije Jeftanović, kateri je obenem tudi „narodni predstavnik“ v Beogradu.

p Češloslovaška narodna skupščina razpravlja o rednem državnem proračunu za leto 1919. Podrobna debata bo trajala do 28. t. m.

p Češlovaki v ameriški vojski. Iz Prage javljajo: Odposlanec ameriških Češlovakov je izjavil na nekem shodu, da je v ameriško vojsko vstopilo 50.000 Češlovakov, od katerih jih je padlo 10.000 na francoskih bojiščih za svobodo domovine.

Pot na Kalvarijo.

Spomnu podporučnika Radula Novakovića. Kdor motri in razmišlja nad usodo narodov in ljudstev, vidi včasih na presenetljiv način, kako se tupa-tam v usodi in življenju posameznika zrcali ves njegov narod. Danes, po tej svetovni krvavi nevihti, ko so premnoga ljudstva v najtrši preizkušnji svojega obstoja nosila težki križ usode na svojo Kalvarijo, da ostanejo poveščana iz noči groze in obupa ter strašnega trpljenja — danes se nam vidi ta usoda še strašnejša in brezupnejša. S kalnimi in motnimi pogledi strmimo nazaj, z rdečim odsvitom ugaslega požara v svojih očeh. Preko razvalin in razdejanih polj, preko izumrlih domov in grobišč, nad katerimi trepeče molk, bega duh, razbolesten od misli, da so bile te razvaline nekoč mesta, trgi in vasi, te ožgane pušćecvetoča in pojača polja, ti domovi polni živih,

delavnih ljudi, ta brezkraina grobišča, vrtovi in nasadi. Taka je danes pot preko srbske zemlje, te mučenice nad mučenicami. Kakor slepi guslar v narodni pesmi, bi moral iti danes potnik preko te zemlje, z zaprtimi očmi, ti-pajoč in s povešeno glavo, da bi ga ne vdušila bolest, ki puhti iz te nesrečnejše zemlje.

Ob prvem pogledu nanj se je videlo takoj, da je sin svojega naroda. To ostro rezano lice, ti vranječni lasje, vzlic mladosti prepleteni s srebrnimi nitkami, ta upogojeni nos, ta samosvoja brada in dvoje razmišljenih oči, brez smehljaja — saj to je vsa fiziognomija naših dedov. In dvoje ostrih, čuda trpkih črt krog ust — o, te črte so mi tukaj povedale vso tragedijo njegove mladosti! Ta tragedija je kratka, a pravtako neaslišno strašna, kakor žaloigra celega njegovega črnogorsko srbskega ljudstva. Saj je bil sin svojega naroda, vzrasel v turškem robstvu, v neosvobojeni

jugoslovanski zemlji. Ko se je v balkanski vojni jel gibati suženj in trgati turške vezi — so ujeli Turki tega mladeniča, ga obsodili na smrt ter ga potem s pristno orientalskim cinizmom pomlotali na — 102 leti ječel in komaj je srečno pobegnil, je njegov narod zadela že druga nesreča. Habsburški imperij je samogoltno dvignil svoj zločinski bič nad tem malim, na pol izkravelim ljudstvom. Ko se je mladi mož boril v vrstah branilcev svojega naroda in se iz neukega človeka povzpela s svojim nadčloveškim pogumom do častniškega čina ter nazadnje gladoval in umiral v ujetništvu od pomanjkanja in domotožja, so se razlili valovi civiliziranih barbarov preko njegove rodne zemlje, teptali, rušili, morili in skrunili ter uganjali sijajne čine svoje zavezniške kulture, ki bodo v zgodovini bodočnosti ostali neizbrisni v nesmrten spomin, sramoto in pretajo celega človeštva. Mlademu ujetniku

so umorili teto, (stariše je izgubil v rani mladosti) ter pobili jedinoga brata. Ko je zasijala svoboda srbskemu ljudstvu in je bilo strto nemško-avstrijsko nasilstvo, se je mladi častnik vrnil iz ujetništva ter prišel na naša slovenska tla. V vseobči radosti osvobojenja in ujedinjenja jugoslovanskih plemen pa njegova usoda še ni bila dopolnjena, pot na Kalvarijo še ne končana. Da izpije še poslednjo kapljo, ga je zadela vest, da je nenadoma umrla v Dubrovniku njegova sestra in tako je ostal, razun petletnega deteta te njegove sestre, on sam poslednji iz familije Novakoviće. Zdaj šele se mu je nasmehnila sreča... Kratka je bila ta sreča, krajša od sanj, a polna obetov v bodočnost, tisto čudo, vsled česar se človeku izplača živeti. Kako lepa je bila ta ljubezen, ki smo gledali nanjo! Kmalu postane kapetan in se oženi, je pripovedoval o.n, samotni in mrki melanholik, s svojim otroškim smeh-

Pokrajinske vesti.

kr Iz Trebnja. Znano je, da so notarja Tavzesa v Idriji Lahé internirali in ga odvedli na Sardinijo. Pred dobrim letom je bil še v Trebnjem, odkar se je potem preselil v svoj rojstni kraj. Marsikomu pa ne bode znano, da je notar Tavzes nosil več mesecev tudi vojaško suknjo, do katere mu je bil pripomogel trebanjski sodnik, Vipavcem dobro znani J. P., ki je napravil ovadbo, da je notar v Trebnjem nepotreben, ter da se lako izhaja brez njega. Vse občine sodnega okraja so prosile, naj se jim pusti notarja, ker ga baš v teh časih nujno potrebujejo — zmagalo pa je nesramno ovađustvo. Opozarjamo poverjeništvu za pravosodje na tega sodnika, da mu da za njegov trud in gorečnost zaslužen plačilo.

kr Iz Bele Krajine. Globoko smo se oddahnili, ko je naša sedanja vlada res enkrat radikalno pomela vse odvirke in pajčevine stare avstrijske birokracije. Od žalostnih jungšicarskih refer in preko vsega tihotapstva in drugih stvari bomo šli na novo delo in novi red. Razburljivi dogodki bodo docela ponehali, ker bodo hujskači spoznali resnost in t'reznost oblasti. Do otvoritve železnice je veljala Bela Krajina prognanstvo za uradništvu. Razmere so postale toč tako nezdrave, da jim ni bilo najti teka. Ravno Črnatelj potrebuje energičnih in delavnih uradnikov, ki se jih še ni prijel prah zanikrnega in proslulega avstrijskega birokratizma. Upajmo, da se bodo razmere sedaj temeljito izpremenile. Za enkrat ne bomo posegali nazaj v prostost. Prežalostna je naša zgodovina. Če bi pa bilo potrebno, bomo to storili ne oziraje se na koga, ki bi hotel zvrzati vso krivdo samo na sistem. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki jim je bilo mar le belovsi krajskega vinčka in taroka. Naj bi vendar prenehala proslula črnateljška „krokarija“ in če velja za druge kraje policijska ura točno in strogo, naj bode tudi v Črnolju. Vladi pa, ki je pokazala najboljšo voljo in smisel v razumevanju narodovih težnj — čast!

kr Radovljica. Tudi naša glavna zaloga tobaka je prišla do oddaje. Pričakovali smo, da bo oddana brez protekcije in po zakonitih določbah, ker smo bili mnenja, da bo v Jugoslaviji, v zvezi temu, da sedi pri finančnem okrajnem ravnateljstvu še vedno avstrijski Reich, vendar le vladala večja pravičnost, kot prej v rajni Avstriji. Kakor smo bili vajeni kozlov iz različnih naših uradov in pisaren, takega pa nismo pričakovali. Glavna zaloga tobaka se je namreč oddala bogatašu dr. Buhu, ki se niti ni izkazal, da ima za to kak pripraven lokal in ki ni vojni invalid, med tem, ko je

ljubim. Ljubim je to našo slovensko zemljo saj mu je dala srečo in ljubezen! Dala mu je nevesto! A kaj je bilo to, kar je spalo v podzavesti njegovega srca, kar je, nevidna senca, hodilo z njim in ga ni izpustilo iz objema? Včasih sredi veselega pogovora je kanila iz njegovih ust trda in rezka beseda: v smrt. Sredi intimnih nežnosti ljubavnega pisma težka razmotrivanja o smrti. Kako je pisal poslednjič: „O, kako rad bi umrl za osvobojenje koroških bratov!“

Da, tako se je zgodilo. Na Koroškem, ob vzhodu Golice, je našel svojo smrt. Zdaj šele je bila zaključena pot na Kalvarijo.

Jesenice so ga odele s cvetjem in ljubeznijo. Tako sta se peljala z nevesto v Ljubljano — ne k poroki, kot je pripovedoval, marveč k pogrebu... In familije Novakovičev ni več. Edino neboljeno petletno dete živi nekje pri tujih ljudeh, bogvekle...

Familija Novakovičev — simbol srbskega naroda, simbol križevega pota na Kalvarijo.

A zdaj slavimo kmalu Vidov dan. Za Vidov dan, Radule, te vrstice! Vsi ga praznujemo, vsi bratje po krvi in jeziku. Rdečo rožo, rožo ljubezni in sprave zasadim na Tvoj grob. Zakaj pot na Kalvarijo je končana. Zdaj pride poveličanje. — a

bila prošnja invalida-reveža, ki ima na razpolago najbolje kvalificiran prostor, odbita. Seveda dr. Buh je imel v Ljubljani mogočnega protektorja, znanega bogataša, prosilec-invalid pa je dobil od razne gospode le sladke besede in obljube in je potem propadel. Tako se torej postopa! In potem se upa še kdo trditi, da bo čistila „oblastnija“, ko je pa pri tej treba ravno najprej temeljitega čiščenja. Ako se bo delalo tako, se bo napravilo iz ljudi, ki so bili pod Avstrijo največji zatiranci in, ki so stajili v našo mlado državo vse svoje upe in nade, ter so dobili patrijoti, v zvezi temu, da ne sede pri koritih, revolucionarje; in kdo jih bo ustvaril? Tisti zaščitniki pravice, ki ji ob vsaki priliki prav pošteno udarijo v obraz. Če to ne zadostuje, priobčimo ves kompromitujoči material, ki je v naših rokah — originalna pisma gotove gospode! Proti tej oddaji se je vložil priziv, v katerega pravično rešitev sicer nimamo vere, zato se bo gledalo, da pride zadeva v narodno predstavništvo, da bo najvišja inštanca o tem poučena, kaj se pridobi, ako se na raznih visokih mestih pusti in nastavlja razne nemčurske, avstrijske patrijote. Toliko za danes! Prihodnjič kaj več in v detaljih.

kr Telovadno društvo Sokol v Trzinu. Izreka tovarnarju Petru Kozini v Trzinu najtoplejšo zahvalo za nad vse lepo popravo Sokolskega doma. Kakor vsa društva tako je tudi naše društvo v zadnji vojni materialno precej trpelo in ker ni bilo gmotnih sredstev, da bi popravilo in preuredilo društvo samo telovadnico, priskočil je v pomoč z izdatno podporo gospod Peter Kozina, tako da ima danes Sokolski dom in nje okolica lice, ki odgovarja posestvu narodnega društva, katero ima tako vzvišene cilje kakor Sokol. — Ivan Lončar, t. č. starosta. Jože Vidmar, t. č. tajnik.

kr Celovec. O tržnih cenah v zasedenem koroškem ozemlju. Že nekaterikrat smo povdarjali, da je dobra aprovizacija glavni pogoj srečnega postopanja v novem ozemlju. Ako bo vlada pustila v ozemlju razne pijavke, bodo te izžemale ljudstvo in hvaležni nam bodo prav tako, kakor so bili ob novem letu Pliberčani Ljubljančanom, ki so jim z veseljem Jugoslavije prinesli dražje cene za meso, kakor so bile pod nemško vlado. Za tako izmenjavo se ljudstvo že naprej zahvaljuje. Treba je namreč priznati, da je bila na Koroškem trgovina bolj realna nego drugod; da je ljudstvo cene bolj nadzorovalo nego drugod, in da je bila aprovizacija bolj poštena, kakor na marsikaterim kraju našega juga, kjer so posebno po manjših mestih imeli gotovi gospodje prednostne cene in prednostno mero. V Idriji n. pr. je imel ondodni predstojnik za par let zaloge v jestivinah, ko ljudstvo niti za drugi dan ni imelo; pošiljal je celo sorodnikom v Gracel! In takratna avstrijska vlada je molčala, saj je — sama tako delala: vprašajte pl. Kalteneggerja! Tudi to je bilo napačno, ko so se cene za celo okrožje enako postavile in so imeli Ljubljančani svojo prednost, na deželi so pa ravno radi normiranih cen kavo, vino in druge predmete dražje plačevali kakor prej. Ta avstrijska modrost je prestopila po nekaterih birokratih tudi v Jugoslavijo, in pliberški „slučaj“ je bil prvi neljubi slučaj, kako se ne sme delati, ako se ne sme delati, ako si hoče ljudstvo pridobiti, in kako se ne sme takih funkcionarjev nastavljal, ki s svojo nerodnostjo več škodujejo, kakor more deset dobrih koristiti. Celovčani so res slabo živeli, a živeli so več ali manj (po mestih) vsi enako in s primernimi cenami, ki so bile veliko nižje kakor v Jugoslaviji. To si zapomnimo!

kr Laško. Opravičeno se spodtaka popotnik iz Celja v Laško ob hlode, ki sta jih naložila dva lesna trgovca na okrajno cesto pri Laškem. Po cestnem zakonu sme pristojna občina v izvrševanju cestno-policijske oblasti naložiti kaznen do 20 K. Vojni dobičkar jih rad plača za obširno

lesno skladišče, ter ga rabi naprej! Pred dvema letoma bila je ravnotam cesta založena enako. Pripetila se je nesreča častniku, njegov drag in lep konj se je ob hlode zadel in ponesrečil in sodišče je imelo konečno besedo. Tudi sedaj so se pripetili slučajji, da so se vozniki in potniki, posebno ponoči, komaj oteli večje nesreče. Pa tudi brez nesreče je dan prestopek po § 422 k. z. ter se tik teh lesnih barikad stanujoči g. orožnik vljudno opozarja, naj bere Jugoslavijo! Popotnik iz Laškega v Celje.

kr Brežice ob Savi. V našem, nekdanjem nemškutarskem gnezdu, se je bore malo izpremenilo, kar nas je sprejela majka Jugoslavija pod svoje materinsko okrilje. Po mestu so izginili nemški napis, a drugo je ostalo kakor je bilo. Kje tiči temu vzrok? Kje drugod, kakor pri glavarstvu in pri gerentstvu mestne občine. Danes ne bomo poročali, da ima občina še danes v službi strastne nemčurje v bivši Avstriji, ki so nekoč streljali na jugoslovanske Sokole. O tem bomo pisali prihodnjič. Danes moramo govoriti o neki drugi važnejši zadevi, ki je rak rana na telesu našega slovenskega življa v Posavju. Danes moramo zapisati par trpkih stavkov o grdem pijančevanju, razsajanju po breških beznicah. Mariborsko okrajno glavarstvo, kakor tudi ptujsko je zaprlo več nemškutarskih beznic, a naše glavarstvo se niti ne gane, da bi vsaj malce zajezilo grdo popivanje naše mladine po zloglasnih beznicah. Naša deželna vlada je izdala ostre odredbe glede policijske ure. A našemu breškemu glavarstvu in županstvu niti na misel ne pride, da bi se kaj storilo, da bi ljudstvo tudi izpolnjevalo vladne naredbe. Naše županstvo daje dovoljenje za ples dvomljivim gostilnam, kjer se razgraja in vpije do jutranje ure. G. vodja okr. glavarstva v Brežicah in g. gerent mestne občine v Brežicah in po breškem okr. glavarstvu. Pa vsaka potrpežljivost ima svoje meje. Če se ne bo takoj poskrbelo za red in odpravo razsajanju po zakonitih beznicah breškega glavarstva, se bomo obrnili na pristojno oblast, da naj pomete Avglijev hlev glavarstva in občine v Brežicah.

kr Celje. („Naprej“ in „Cillier Zeitung“.) Z uprav njemu lastno srdito vehemenco je zavzelo socialistično glasilo „Naprej“ stališče za nemškega zdravnika dr. Gollitscha, ki je bil v celjski cinkarni tovarniški zdravnik. Ko je bil interniran, ga je začasno zastopal vojaški zdravnik dr. Brezovnik. Ko se je vrnil dr. Gollitsch iz internacije, primarijata v deželni bolnici ni več dobil, obdržal pa je mesto zdravnika v cinkarni. V časih nemške avstrijske vlade kaj takega sicer ni bilo mogoče, no pri nas je to drugače. Za „Naprej“ je sedaj prišla še Cillier Zeitung, ki poje visoko pesem pohvale dr. Gollitschu. Ne maramo se dotikati kontraverz med „Novo Dobo“ in „Naprej“, kojemu naravno sledi tudi „Cillier Zeitung“, za danes svetujemo le dr. Gollitschu naj ne hodi preveč na solnce s svojo zdravniško ljubeznivostjo. Prepričali smo se zadnje dni, da je letos že junijevo solnee zelo vroče, utegnili bi se ona pohvaljena ljubeznivost — raztopiti.

kr Celje. V „Jugoslaviji“ je bila priobčena zadnje dni kratka notica, tičočja se dejstva, da imenovani g. okrajni glavar g. Žužek tako dolgo ne pride na svoje službeno mesto v Celje. Zares je to pojav, ki da mnogo misli. Odgovorno mesto krajnega glavarja v Celju ni primerjati morda Kamniku, Radovljici ali Novemu mestu na Kranjskem. Celje je sedež velikega okrožja, razsežne trgovine in lepe industrije, po preobratu je celjski glavar objednem gerent autonomnega mesta Celje z 8000 prebivalci. Prebivalstvo tako celjsko kakor okoličansko se upravičeno povprašuje, zakaj ljubljanska vlada Celje tako zanemarja. Dela tu ne manjka prav tako važnega mislimo kakor kje na Kranjskem. Štajerski Slovenci nismo bili nikdar provincialisti ali pa separatisti, naše javno življenje je bilo sredi najtežjih po-

litičnih viharjev v svojih temeljih zdravu, in tako je tudi danes. S propadom nemške politične premoči v upravi mest je postalo še krepkejše. Nerazveseljiva opazovanja zadnje mesece nam kažejo neko samovoljo ljubljansko, ki vzbuja pri nas vsepovsodi slabo kri in nas le krepki v naši zahtevi po samoupravi po okrožjih brez sedanje vzvišene ljubljanske milosti. V zdravih razmerah se tako ne postopa.

kr Okrajni šolski svet v Celju. Celjski okrajni zastop pod avstrijsko upravo že dolgo dobo tet ni funkcioniral, vodil ga je vladni komisar. Šolske zadeve pa je reševal stari slovenski okrajni šolski svet še izza dobe dr. Dečkove. Zgledalo je tako, da bo ta korporacija obstajala v svoji funkciji tako dolgo, da nje člani ne odstopijo ali pomrjejo. S preobratom se je izvršila tudi tukaj izprememba, izvolil se je pod vodstvom vladnega komisarja okrajni sosvet, ki si je izbral tudi novi šolski svet. Po dolgih letih je vsaka regeneracija zdrava in dobra. Ali treba je vendar, da začne z delom. Danes smo v osmem mesecu po preobratu, sliši se, da vladi osebe novoizvoljenih članov okrajnega šol. sveta niso po volji in da je njih izvolitev zavrgla. Toliko vsaj je gotovo, da imenovani šolski svet še ni stopil v akcijo. Ali hoče ljubljanska vlada tako skrb obračati našemu šolstvu? Marsikaj nam sili v pero, samo resnica bi bila, toda sramujemo se belih lis, zato naj bo dovolj o tem.

kr Iz Velenja. K poročilu o „roparskem napadu v Velenju“ dostavljamo resnici na ljubo, da gre tudi tamošnji orožniški postaji v prvi vrsti zasluga, da so se izsledili razbojni tovariši. Aretirani so bili: Mihelec Valentin, Velmušek Franc, Chromy Konrad, Kresnik Lovrenc, Gostečnik Ivan, Friškovec Franc, Aristovnik Anton, Rihter Viktor, Sovinek Franc in Tomic Alojzij. Vsi so rope priznali.

kr Savinjska podružnica S. P. D. naznanja, da se dne 29. junija t. l. otvorita Piskernikova koč v Logarski dolini in Frischhaufov Dom na Okraščju. Turisti dobe tam: vino, čaj, kavo, mleko, žgance, po možnosti tudi kruh in meso, vendar naj turisti radi previdnosti prineso kruh in meso s seboj. Kocbekova kočja in kočja na Korošici se letos ne bode oskrbovali. Člani se prosijo, da kmalu plačajo letnino v zeesku 6 K. Kdor ne bode imel izkaznice, ne čobi v kočah določenih olajšav.

kr Soštanj. Naš gerent se je zadnji teden zagovarjal v „Novi Dobi“. Omenjenemu listu vposlal se je članek, ki bo dokazal, da je bil to ničeven zagovor. Dr. Mayer rad poučarja, da je vladni mož. Kdor pa to zamore trditi o sebi, mora biti v to funkcijo res od vlade pozvan, mora pa tudi svoje dolžnosti kot takšen opravljati v smislu odredb in navodil vlade. Kaj takega pa pri najboljši volji ne moremo tiliti o našem gerentu, ker on ni bil od nikogar pozvan in od vlade pa že celo ne. Če se mu je nekega dne zahotelo vladati, ter je velel svojemu občinskemu tajniku, da se vsede in napiše vlogo na deželno vlado, glasom katere nekdo predlaga njega, g. doktorja za gerenta mesta Soštanj, — je li to poziv od vlade? To vlogo je moral podpisati tajnik Mazej sam, ker je menda tako bolje kazalo, a s tem še ni dokazano, da ga je posadila na prestolček vlada, ker mu je vsled vloge to častno mesto poverila. Iz krogov nemških Soštjančanov so bili pred mesecem določeni taki. Med njimi je bil tudi tovarnar in milijonar Woschnagg. Da ga je rešil Ljubljane in se mu je dovolila predčasna vrnitev, vozaril se je gerent sem in tja, gori in doli. Ali je to storil le kot vladni mož? Menimo, da ne, ampak kot pravni zastopnik firme in smo uverjeni, da je mnogokratnemu milijonarju predložil tudi primeren ekspenzar, da se mu povrnejo stroški in poplača brezprimeren trud. Ko je vlada Woschnagga izpustila domu, je zahtevala, da ga zanesljiva oseba nekako policijsko nadzruje. Na tozadeven poziv okrajnega glavarstva je v

ta namen gerent predlagal samega sebe. Ugodilo se mu je. Ali ste v predlogu tudi navedli, da ste ob enem pravni zastopnik firme! Bržčas ne!? Razložite nam še, kdaj poslušate v Voschnaggovi zadevi kot gerent in kdaj samo kot njegov pravni zastopnik! Prepričani smo, da je vsekakor treba zelo finega čuta, da ne pridete pri tem zamotanem razmerju v konfuzijo. Kaj takega gotovo vlada ni nameravala z Vašim imenovanjem. Tudi ste s svojimi večkratnimi, protinarodnimi odredbami (ala Majstrova imitacija!) razburjali občane in s tem omajali občno zaupanje do vlade. Taka dejanja so dvomljive vrednosti. Če vi trdite, da delujete v smislu in v korist naše države, česar sicer ne moremo verjeti, bi morali vendarle zelo obžalovati vlado, da je navezana na takšne vrste mož. — Končno se je tudi v Ljubljani začelo svitati; v dokaz temu so vas odslovili kot osebnega nadzornika Voschnagga. Zato tudi upamo, da skoraj pride dan, ko se bo zaznalo, da ste vi gerent mesta Šoštanj — bil.

kr Proslava Vidovega dne v Mariboru. Maribor 25. junija. V proslavo Vidovega dne priredi mestno poveljstvo v Mariboru s sodelovanjem vojaške godbe in mariborskega pevskega zbora pod vodstvom deželno-sodnega svetnika Oskarja Deva dne 28. junija primerno slavnost in sicer: 1. Dne 28. junija je vojaški praznik za vso mariborsko garnizijo. 2. Na predvečer dne 27. junija ob 20. uri se vrši vojaški mirozov z godbo in pohodom po glavnih mariborskih ulicah; med pohodom se priredi serenada pri stanovanju generala Maistra, pred okrajnim glavarstvom, pred knezoškofijsko palačo in rotovžem. Serenado izvaja vojaška godba in pevski zbor. 3. Dne 28. junija ob 6. zjutraj slovesna budnica z vojaško godbo in pohodom po mestu brez izvajanja serenade. 4. Ob 9. predpoldne slovesna sv. maša v frančiškanski cerkvi. 5. Od 11.30 do 12.30 promenadni koncert v mestnem parku, ki ga izvaja vojaška godba. (Ldu.)

kr Zaplenitev konj. Maribor, 25. junija. Včeraj je bil v Mariboru zaplenjen konjski transport, ki je bil namenjen iz Zagreba na Dunaj in bil označen kot klavna živina. Konje so zaplenili na višji ukaz iz Beograda. Konj je bilo 197, od katerih jih je vojaški veterinarji referat zaplenil 103. Večina teh konj se bo v soboto ob 10. dodolne oddala po nizki ceni kmetovalcem; v prvi vrsti pridejo v poštev obmejni Slovenci iz Slovenjegraškega okraja, ki so pri zadnji nemški invaziji izgubili konje, potem pa kmetovalci iz mariborskega okraja.

Ljubljanska porota.

Tatvine na ljubljanski glavni pošti.

Ivana Ravnihar je bila uslužbena kot pomožna moč na glavni pošti v Ljubljani. Plače je imela 70 K, povišano pozneje z dokladami na 170 K. Skrbeti je morala za nezakonske otroke. Včeraj dopoldne se je morala zagovarjati zaradi hudodelstva tatvine, ker si je med službo prilastila: 1. dve hranilni knjižici stražmejstra Martina Podlogarja, naslovljeni na Kranjsko hranilnico, kateri dve knjižici je obtoženka v januarju letos realizirala z zneskom 7495 K 50 v, 2. hranilno knjižico Hranilnice kmečkih občin, last finančnega poduradnika v pokojju Antona Pestotnika iz Vrnskega z zneskom 2999 K in 3. hranilno knjižico Kranjske hranilnice, last Jožefa Jonkeja z Dunaja v znesku 800 K. — Obtoženka priznava tatvine, navaja pa, da je živele v stiski in bedi, in da je morala skrbeti za otroke. — Krivdorek porotnikov je bil enoglasen. — Sodni dvor je izrekel obsodbo na poldrugo leto težke ječe s irdim ležiščem vsakega četrta leta.

Predsednik dr. Vedernjak zaključil prvo razpravo ob ihtenju obsojenke in veli: „Prehajamo k razpravi proti drugi partiji.“

Partija vevških tatov.

V porotno dvorano vkoraka pet mladeničev, bivših članov nekdanje

avstro-ogrske armade, vsi iz Vevč: Anton Rant, krepak, zastaven, Andrej Rant, delavca, Ivan Rešek, mešarski pomočnik, Viktor Dimnik in Ivan Jančar.

Po običajnih osebnih podatkih vpraša predsednik: „Ali ima kdo izmed vas za koga skrbeti? — Obtoženec Dimnik: „Jaz! Za enega nezakonskega otroka!“ . . . Obtoženec Jančar: „Jaz tudi! Za enega nezakonskega otroka!“

Zagovarjati se morajo zaradi hudodelstva tatvine. Dne 16. marca 1919 zvečer so vlomili v podčastniško sobo vojaške pralnice v vevški papirnici. Tatinski tovariši so iz sobe odnesli 12 zavojev platna v skupni vrednosti 22.230 K in 1318 ovitkov sukanca, vrednega 11.414 K. Preiskava je dognala, da je tatvino izvršila pod aranžmajem desetnika Henrika Sotlerja tatinska družba: Anton in Andrej Rant, Ivan Rešek in Viktor Dimnik.

Po noči dne 13. marca t. l. so Andrej Rant, Ivan Jančar in Viktor Dimnik iz skladišča vevške papirnice ukradli 12 vreč moke in zaboj mila v skupni vrednosti 2576 K. Dne 28. novembra 1918 pa je bil posestniku Francetu Rodetu v D. M. v Polju iz svinjaka ukraden prešič, vreden 400 kron. Tatov niso takoj ugotovili, sedaj so dognali, da so to tatvino izvršili Andrej Rant, Ivan Jančar in tovariši.

Vsi obtoženci priznavajo dejanje. Zlasti glasno in živahno govori Anton Rant. — Po dovršeni razpravi je sodni dvor na podlagi krivdoreka porotnikov izrekel naslednjo obsodbo: Andrej Rant — dve leti težke ječe, 2. Anton Rant — eno leto težke ječe, 3. Ivan Rešek in Viktor Dimnik — 15 mesecev težke ječe, 4. Ivan Jančar — 8 mesecev težke ječe s primernimi postritvami. Ob polstirih je bila razprava končana.

Celjska porota.

Smrtna obsodba.

Celje, 25. junija. (Izv. por.) Pred tukajšnjim porotnim sodiščem je bil danes obsojen Franc Kumpferger iz Trbovelj, zaradi umora svojega štiriletnega sinčka, katerega je meseca decembra 1918 vrgel v Savo, da je utonil, v smrt na vešalih. Obtoženec je dejanje odkrito priznal. Obsodbo je sprejel mirno.

Mariborska porota.

Dve smrtni obsodbi.

Maribor, 25. junija. (Izv. por.) Porotna razprava pred tukajšnjo poroto se je 23. t. m. pričela proti trikratnemu roparskemu morilcu Francetu Kropcu in njegovim razbojniškim tovarišem bratoma Francu in Alojziju Kodriču in Jožefu Babšekju iz Stattenberga odnosno Pešk pri Slov. Bistrici. Vsi štirje so mladeniči najlepše dobe, bili so vojaki. V slovenjebistriškem okraju so po razsulu stare države uprizarjali grozne umore in rope, vlome in tatvine. Bili so prebivalstvu slovenskega Pohorja pravi strah in trepet. France Kropc, 24leten šibak fant, večni dezertar, potikal se je že med vojno samo po gozdovih med „zelenim kadrom“, ima na vesti več umorov in ropov. Ko je nastal polom, je prišel domov in proglasil „popolno svobodo“, ker sedaj ni zakona, ni postave, ni sodnika, ni kazni. Kropc in brata Kodrič so 10. novembra 1918 umorili in oropali na mostu pri Pečkah Jakoba Motolna. Dalje so umorili in oropali še dva druga neznana vojaka, vračajoča se ob razsulu domov. Jožef Babšek je obtožen soudeležbe. — Razprava je bila senzacionalna in napeta ter nam je pokazala vse globoke rane in vso nizkost, ki so posledica strašne svetovne vojne.

Razprava je trajala dva dni. Pozno v noč je bila proglašena obsodba. Sodni dvor je izrekel sledeči smrtni obsodbi: 24letni Franc Kropc in 22letni Franc Kodrič iz Pečk pri Slov. Bistrici sta obsojena zaradi roparskega umora in tatvin na smrt na vešalah. Alojzij Kodrič, brat gorenjega, pa na osem let težke ječe, ker še ni dovršil 20. leta. Babšek je bil oproščen.

Iz dežele Timbuktu.

(Pravljici podoben resničen dogodek)

V težke verige suženjstva vključeni narod je zahrepenel po svobodi. Zasanjal je o velikem idejalu krepke, svobodne države. In bila je istina! Toda tam na obširnem, zelenem draveljskem polju, iz dragocenega materiala nakopičenih skladišč se je dvignil smrad, hujši kot v dolini šentflorijanski. Odurni značaji so se ugnzdili na topla mesta, izrabljajoč narodovo opojnost in uzhičenost. Saj znate, da povsod idejalisti doživé razočaranja svojih želj in zlasti pri uresničenju velikih stremljenj. . . . Odurneži so živeli v razkošju, tekeli je šampanjec, šampanjec peneci. . . . In topili so se milijoni narodovega premoženja. . . . Prihaja škandal, o katerem prihodnjč nekaj več! . . . Ta dežela Timbuktu je zelo zanimiva.

Komita

Dnevne vesti.

dn Bliža se 1. julij in s tem se začne druga polovica leta naročnine za „Jugoslavijo“. Komur poteče naročnina, naj jo pravočasno obnovi. Pri tej priliki prosimo vse prijatelje „Jugoslavije“, razširjajte jo, pridobivajte novih naročnikov, zahtevajte jo po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah. Pošljite nam naslove oseb, ki bi si lahko naročili dnevnik „Jugoslavijo“, da jim pošljemo par številčk na ogled. Kdor želi politično zdravo in gospodarsko močno državo Jugoslavijo, naj agitira za radikalni dnevnik „Jugoslavijo“, ki se krepko bori proti zunanjim in notranjim našim sovražnikom. Ko bi ne bilo radikalne „Jugoslavije“, bi jo morali takoj ustanoviti. — Ostanite ji zvesti dosedanjí odjemalci in pridobivajte še novih!

dn Vprašanje slov. vseučilišča v Ljubljani. V seji narodnega predstavništva je podal 24. t. m. vseučiliški odsek zakonski načrt o vseučiliščin in njih preureditev.

dn Teoretski državni izpiti pravnikov. Kakor izvemo, se določijo prvi termini za pravosodni (judicijski) in za državoslovni državni izpit pred izpraševalno komisijo v Ljubljani šele po počitnicah, torej koncem meseca septembra. Kdaj in kje se je treba kandidatom zglasiti, bode komisija pravočasno objavila. Rigorozni se delajo slej ko prej le na vseučiliščih.

dn Odlikovanje. Regent Aleks. je odlikoval g. A. Danila, člana Narodnega gledališča, z redom sv. Save V. razreda.

dn Z ozirom na „Poslano“ od gosp. M. Korenčana v „Sl. Narodu“ z dne 23. junija poroča nam naš dopisnik sledeče: Ves dopis v „Jugoslaviji“ z dne 20. junija 1919, kar se tiče leške pivovarne, je do pitee resničen. Gosp. Korenčan je tovarno že napol podr in tudi že več k. t. polovico stavbnega materiala na dražbi odprodal. Ne vemo kaj vmešava pivovarno na Vrhniki v ta dopis; znano nam pa je, da je z Vrhnške pivovarne prodal vse sodce neki pivovarni v Zagreb. Olepšati hoče pač s tem svoje poslano. Drugi del poslanega je pa čisto osebni napad na gosp. Peska in nima z mojim dopisom pač nič skupnega. Resnicoljub.

dn Deževni dnevi. Glasom meteoroloških poročil, so bili v ponedeljek in v torek po vsej Evropi znatni deževni nalivi. V Jugoslaviji bo dež blagodejno vplival na žetev. V Angliji vlada stalna suša. — V naših krajih je padlo za okoli entisoč milijard ali en biljon kg dežja. V ponedeljek 40 mm, v torek 20 mm. Včeraj je nastopilo lepo vreme.

dn Brezplačna podelitev obleke. Ker je kredit za brezplačno podelitev obleke, obutve in perila že izdatno prekoračen, se občinstvo opozarja, da so vse prošnje za brezplačno podelitev obleke, obutve in perila, naslovljene na poverjenišvo za socialno skrbstvo in Posredovalnico za begunce brezpredmetna.

dn Ravnateljstvo vseh javnih in zasebnih srednjih šol in učiteljišč, vsem okrajnim in mest-

nim šolskim svetom v območju deželne vlade za Slovenijo. Ker pade god Njegovega Veličanstva Petra I. letos na nedeljo, odreja višji šolski svet, naj se praznuje ta god na vseh šolah v soboto dne 28. junija 1919 na slovesen način z božjo službo in s primerno šolsko slavnostjo, kateri sledi proslava Vidovega dne, kakor se je to odredilo s tukajšnjim odlokom z dne 21./6. 1919, št. 8530 ad okr. (mest) šol. sv.: 18./6. 1919, št. 8530. Predsednikov namestnik: dr. Grafenauer s. r.

dn Predsedstvo ZJŽ poziva vse tovariše uradnike, ki so bili pred nacionalizacijo člani prejšnjega skupnega „Österr. Eisenbahn Beamten vereina“, da na dopisnici nemudoma izjavijo, koliko časa so bili člani tega društva. Izjava je nujna in častna zadeva vsakega posameznika. Naslov: Predsedstvo ZJŽ, Narodni dom, Ljubljana.

dn Pomanjkanje učiteljstva na Štajerskem se v zadnjem času vedno hujše občuti. S prevzetjem poprej nemških šol po trgih, mestih in ob jezikovni meji je postalo vprašanje učiteljskega naraščaja še akutnejše. Nadprodukcije kljub krajšemu študiju v tem stanu že pred vojsko ni bilo, vojna in po njej izpremenjene socialne razmere pa so nam zadale v tem pogledu težko rano, odprle globoko vrzel, ki se ne da več prezreti. Učiteljski stan je pač tudi eden tistih najbolj srečnih, ki naj živi po mnenju vladajočih predstavnikov od lepšega idealizma in naj ponižno gleda na one srečne med narodom, ki so se bogateli celo vojsko in se bogatijo sedaj prav tako nemoteno dalje. Glede učiteljstva kakor tudi drugega javnega uradništva velja pač tudi končno ona resnica, da mora končno izginiti dobra volja. Od resne mladine ne moremo zahtevati, da se posveča poklicem, ki ne dajejo odgovarjajoče eksistence. Med vojsko je bil šolski pouk do skrajnosti zanemarjen, ker slovenski učitelj je bil potreben v vojski. Sedaj ni več vojske, ostal nam je po vojni demoraliziran narod in zanemarjena mladina, pri tem pa toliko šol brez zadostnega števila učnih močij!

dn Izjava. Ker sumničijo g. B. Andoljšeka, nadučitelja v Litiji, da je on spisal dopis iz Litije, ki ga je priobčila „Jugoslavija“ 20. februarja t. l. izjavljamo resnici na ljubo, da gospod Andoljšek ni naš dopisnik in da še ni nobenega dopisa poslal v „Jugoslavijo“. — Uredništvo.

dn Darila za naše junake ljubljanske pehote v Korotanu v obliki perila, berila, smodk, tobaka, ali tudi krone za priboljšek na Vidov dan je prišel prositi in iskat polkovni župnik Škerjanec. Ker je pošta še precej negotova in počasna, spiejme tudi pošiljatve na gotove posamezne naslove (ime in stotinja). Ta darila naj se prineseo ali pošljejo do četrta zvečer v pisarno slov. rdečega križa, Poljanska cesta 4, ali v hotel Slon sobna št. 77 oziroma k vratarju.

dn Državna posredovalnica za delo. je otvorila 10. t. m. svojo „Podružnico za Ptuj in okolico“, koj delokrog se razteza na okrajni glavarstvi Ptuj in Ljutomer ter na zasedeni del slovenskega Prekmurja. Ker se v bližini Ptuja nahaja veliko begunsko taborišče Strnišče, je začasni sedež imenovane podružnice v Strnišču pri Ptuj. Ker je ta potrebna institucija brezdvomno velikega socialno političnega pomena in enako važna za delavce, kakor tudi za delodajalce upamo, da se bode te nove podružnice ljudstvo v največji meri posluževalo. Posredovalnica posreduje brezplačno in sprejme takoj delavce vsake vrste obrtnike, vajence, pisarniško osebje itd.

Ljubljanske vesti.

1 Predsedništvo deželne vlade javlja, da se je gospod predsednik deželne vlade dr. Janko Brejc povrnil iz Pariza in da vodi zopet posle predsedništva deželne vlade za Slovenijo. Vsled preobloženosti z uradnimi posli bo sprejemal stranke samo vsak torek

med 10. in 13. uro in sicer le v važnih in nujnih zadevah.

I Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani bo prodajala od vštete sobote dne 28. junija 1919 naprej v ljudski mesnici na Sv. Jakobu trgu vsem javnim uradnikom in uslužbencem, vsem javnim in ubožnim zavodom goveje zadnje meso s priklado po K 12 — za kg ter goveje sprednje meso s priklado po K 10 — za kg. Vsak upravičenec se mora izkazati v mesnici z legitimacijo, t. j. s potrdilom svojega urada, da tam slušuje. Meso se bo sekalo, kakor do sedaj v ponedeljkih, sredi in sobotah od 6. do 10 ure. — Opomba uredništva: V soboto smo priobčili notico, da je cena mesu v Ljubljani neznosno visoka. Na to so bili ljubljanski mesarji poklicani na vlado na odgovor. V ponedeljek smo poročali o tem in tudi zagovor gg. mesarjev češ, da vnovčevalnica plačuje živino po 1 K pri kg dražje kot oni. Če je to res, kako je torej mogoče, da je znižala vnovčevalnica ceno mesu na 12 oz. na 10 K kg? Kdaj in za koliko bodo pa mesarji znižali ceno mesu? Ne le javnim uradnikom in zavodom temveč vsem slojem prebivalstva je sedanja cena mesu previsoka! Nujno potrebno je, da se cene takoj znižajo. Kako in na kak način, to je stvar vlade in mesarjev. Nikdo ne zahteva, da bi morali mesarji delati v svojo škodo, sicer pa, kdaj je še kak mesar shujšal? — Stvar vlade je, da vzame zedevo resno v roke in urédi nakup in dovažanje klavne živine armadi, da ostane mesarjem dovolj živine za konsum civilnega prebivalstva. Skrajni čas je, da se cene mesu znižajo, ker ni sladkorja za kavo, si revni sloji ne morejo ničesar kuhati, ker je meso pa tudi mleko predrago. Poleg pravične regulacije valute, je najnujnejše, da se znižajo cene najpotebnejšim živilam.

I Bratje! Pozivljamo vse brate, ki se ne udeležite sokolskega sabora v Novem Sadu, da se polnoštevilo udeležite Vidove slavnosti v petek, dne 27. t. m. ob 7. uri pred Mestnim domom, kjer se vrši sestanek vseh ljubljanskih prosvetnih društev. Zbiramo se ob 6. uri pred Narodnim domom, vsako društvo z zastavo, v kroju. Bratje pridite polnoštevilo. Predsedstvo slov. sokolske Zveze.

I Začetek III. in IV. produkcije gojencev Glasbene Matice v četrtki in soboto se je nastavljal na poltoku osmo uro (19. uro in pol) zvečer, da mladim gojencem ne bo treba v temi noči hoditi domov.

I Zrelostni izpit na SHS drž. višji realki so napravili dne 23. in 24. junija z uspehom g. abiturienti: Ivan Benkovič, Jožef Bučar, Mirko Cerne: Vilko Eržen, Hugo Fink, Franc Golob, Venceslav Glešičič, Jaka Jesih, Janko Modričan, Franc Mazi, Mirko Oražem, Adolf Paulin, Oskar Pečak, Stanko Rohrman, Saša Stare, Saša Schwarz, Ivan Vrč, Vekoslav Zupančič.

I Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se udeležijo v krajih proslave Vidovega dne v petek, dne 27. t. m. pred Mestnim domom. Odhod iz društvene sobe točno ob pol 7 uri zvečer.

I Skupščina „Zveze poštne organizacij v Ljubljani“, katera bi se imela vršiti 29. t. m. je radi raznih ovir preložena na poznejši čas.

I Zgubil se je na potu od Sv. Križa do mitnice, na Radeckijevi cesti otroški vrhovni jopič, modre barve s čipkami okoli vratnika. Odda naj se ga proti odškodnini v Kladezni ul. 19

Izročitev posl. Petejana.

Iz Beograda javljajo, da je imunitetni odsek v seji narodnega predstavništva dne 24. t. m. predlagal izročitev soc. demokratičnega posl. Petejana, odgornega urednika „Napreja“, ljubljanskemu sodišču. Gre za neko tiskovno pravdo. Plenum narodnega predstavništva je ta predlog zavrnil iz razloga, da se Petejan ni toliko pregrešil, da bi ga bilo treba izročiti sodišču.

Zadnje vesti.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Zagreb, 25. junija (Izv. por.) „Jutranji list“ javlja iz Beograda: Začasno prekinjena pogajanja za trgovinsko pogodbo z Nemčijo se v soboto nadaljujejo. Glasom informacij na merodajnem mestu, dovolji Nemčija izvoz določene količine industrijskih predmetov v kronski veljavi. Nemčiji je mnogo na tem ležeče, da si v bodočnosti zasigura naš trg za svoje industrijske proizvode in je pripravljena na obrežne koncesije.

Naš novi denar. — Emisijska banka.

Belgrad, 25. junija. (Izv. por.) Glasom brzojavnega obvestila iz Pariza, bodo naši novi papirnati bankovci v najkrajšem času tamkaj dotiskani. V Zagrebu naročeni mali papirnati denarji bodo v avgustu dotiskani. Vsi faktorji delujejo na to, da se doseže čimprej odobrenje za ustanovitev prve jugoslovanske nove emisijske banke. Demokratska zajednica urgira rešitev valutnega vprašanja in deluje na to, da pride statut nove emisijske banke v plenum narodnega predstavništva še pred počitnicami.

Doklade ljudskoškolskim učiteljem.

Zagreb, 25. junija. (Izv. por.) Iz Beograda javljajo: Minister prosvete Ljuba Davidović je izjavil, da je predloga o izboljšanju doklad ljudskoškolskemu učitelstvu načeloma odobrena. V kratkem izide zadevna naredba.

Tehnična visoka šola v Zagrebu.

Zagreb, 25. junija. (Izv. por.) Tehnična visoka šola se otvori začasno v obrtnem domu. Sestavljena je komisija, ki ima voditi zgradbo tehnične visoke šole v Zagrebu.

Centralna zadružna banka.

Belgrad, 25. junija. (Izv. por.) Upravni odbor „Glavnega zadružnega Saveza“ je na skupni seji sprejel predlog za ustanovitev centralne zadružne banke.

Politična aretacija.

Zagreb, 25. junija. (Izv. por.) Danes je bil v Dolnji Dombravi aretiran Franjevec Ambrozij Novak, član pučke stranke. Aretacija ima političen značaj; vzroki doslej še niso znani.

Velika stavka železničarjev na Nemškem.

Dunaj, 25. junija. (ČTU) „Neue Freie Presse“ poroča iz Berlina z dne 24. t. m.: Kakor se govori, je pričakovati za jutri veliko železničarsko stavko, ki bo obsegala vso Nemčijo. Različni prekodelni kolodvori so baje že zaprti. Predmestni promet je že ustavljen. (Ldu.)

Blagajna Pfianzer-Baltinove armade.

Dubrovnik, 25. junija. (Izv. por.) Preiskava glede poneverjenj blagajne bivše Pfianzer-Baltinove armade, ki jo je bila pustila tu na svojem umiku iz Albanije, se z vsoto točnosti nadaljuje in je dovela do novih, senzacionalnih komplikacij.

Vidov dan v Zagrebu.

Zagreb, 25. junija. (Izv. por.) Vidov dan se v Zagrebu praznuje najsvetaneje. V gledališču bo slavnostna predstava s prologom Milana Marjanovića. Dne 30. junija bo v pravoslavni cerkvi requiem in procesija. Na Wilsonovem trgu bo velika narodna skupščina, kjer govori ban dr. Paleček.

Gospodarstvo.

g Madžarski poljedelci v Beogradu. Predsednik vlade Stojan Protić je sprejel deputacijo madžarskih poljedelcev. Razgovor se je vršil v francoskem jeziku, v katerem je nagovoril ministra vodja deputacije baron Gorlet, ki mu je izročil spomenico glede vprašanja agrarne reforme. V deputaciji je bilo še več drugih odličnih madžarskih oseb med njimi marki Pallavicini, baron Linde in nekoliko manjših posestnikov. (Ldu)

g Kredit za živila Nemški Avstriji. Iz Dunaja javljajo: Francoska proračunska komisija je odobrila vse kredite, določene za prehrano Evrope. Tozadnevni zakonski načrt bodo nemudoma predložili francoski zbornici. Kredit za živila, ki ga da Francija Nemški Avstriji, znaša, kakor znano 15 milijonov dolarjev. Da se preskrba Nemške Avstrije ne prekine, je Francija začela uvažati živila v Nemško Avstrijo, še predno je bil dovoljeni kredit uradno potrjen, tako da Nemško Avstrijo oskrbuje Francija že od 15. maja. (Ldu)

g Gospodarski obstoj Nemške Avstrije. Amerikanski kontrolor za prehrano Hoover je pred kratkim izjavil: Ako se Nemška Avstrija ne bo mogla združiti z Nemčijo, bodo njene prehranjevalne razmere tako neugodne, da se bo vsako leto moralo žita uvažati za devet mesecev. Meje so določene tako, da je dvomljivo, bo li mogla država gospodarsko obstajati. Vsled tega je dvakrat potrebno, da predsednik Wilson vztraja na svojem stališču glede reškega vprašanja. (Ldu)

Mali oglasi

stanejo prvih 10 besed 4 K, vsaka nadaljna beseda 30 vin. - Dopisovanje in ženitne ponudbe pa vsaka beseda 1 K.

Proda se:

Par konj 8 let starih, za lahko ali težko vožnjo se takoj ceno proda. Naslov pod I. Jugoslav. anončni in informacijski zavod Beseljak & Rožanc. 873

Krasno posestvo z mlinom in prvovrstnim zemljiščem. vodna moč, električna razsvetljava, v bližini Celja se vsled izselitve za nizko ceno proda. Pojasnila se dobijo iz prijaznosti v Kolodvorski ul. št. 31. 869

Proda se več lepih stavbišč v Gaberju pri Celju. Izve se pri kreditni in stavbeni zadrugi „Lastni dom“ v Celju. 866

Barva siva iz mirnega časa v kovinastih posodah 70 kg napredaj. Vpraša se v Sp. Hudinju 37 pri Kancijanu pri Celju. 864

3 — 4 vagone prvovrstnega haloškega 8° nega vina se proda. Pojasnila daje I. Jugoslovanski anončni in informacijski zavod BESELJAK & ROŽANC. Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 861

Svinjske masti, zajamčeno čiste, ter kukuruza i pšenice večju količino imam za prodati. Reflektanti koji žele, da kupe moraju imati izvoznice za žito. M. Milanović, Vel. Grdjevac, Kraj Bjelovar.

Lasne mreže vsake velikosti, enostavne in dvojne nudi M. Podkrajšek, brivec v Ljubljani, Sv. Petra cesta. 858

Službe

Zanesljiv šofer, zmožen popolnoma vsakega avtomobilnega popravila, želi službe. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Začasno se nahaja v vojaški službi kot civilist. Cenjene ponudbe pod „Zanesljiv 1891“, Ljubljana, gl. pošta. 872

Iščem službe kot natakarica v Ljubljani. — Naslov v upravi. 871

Sprejme se takoj učenca v brivnico Rudolfa Kaufke v Slovenski Bistrici. Prehrana prosta. Drugo po dogovoru. 878

Izurjena strojepiska, z večletno prakso v not. pisarni želi premeniti službo, najraje kje v Ljubljani, gre tudi na deželo. — Ponudbe z navedbo plače na upravo Jugoslavije pod „Strojepiska“.

Kuharica pridna in poštena se sprejme v Ljubljani. Naslov v upravi Jugoslavije. 862

Kontorist, z dovršenim trgovskim tečajem išče službe. Cenjene ponudbe na upravnishvo pod „Kontorist“. 863

Listnica uredništva.

Vse dopisnike prosimo, naj redno poročajo novice iz svojih krajev in okrajev, dopisi pa naj bodo kratki in stvarni. Pišite razločno in čitljivo s črnim in le na eno stran papirja.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Korošci! Razširjajte med ljudstvom

slovensko časopisje, s tem ga probudite in utrdite narodno zavest.

Pošljite nam naslove

in razpošljemo več števil

Jugoslavije brezplačno.

Kupi se

dobro ohranjen

pisalni stroj

Ponudbe na

poštni predal 74.

VREČE

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno in plačuje najbolje trg. firma

J. Kušlan, Kranj, (Gorenjsko).

Banatska moka.

Komisija „Balkan“ prodaja,

dokler traja zaloga,

lepo, belo moko za kuho in kruh.

Oddaja samo cele vreče.

„Kateri časopis?“

boste naročili s 1. julijem

BARVA — KEMIČNO — ČISTI vsakovrstno blago obleke

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnice, zapesnice in srajce

tovarna Jos. Reich Ljubljana, Poljanski nasip št. 4. Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Damsko in moško

sedlo

proda Iv. Ferlež Celje, Narodni dom.

Razkrinkani Habsburžani.

Moja preteklost.

Spisala grofica LARISCH, nečakinja cesarice Elizabete in njena dvorna dama.

(14. nadaljevanje.)

Elizabeta je pogosto obiskovala gospo Schrattovo ter ji je podarila mnogo daril, med njimi majhno maslenjačo, na katero je bila Katarina neznančno ponosna. Ljudje niso odobravalili Elizabetinega vedenja, ona pa je imela do cela prav, da je dobro mislila o igralki, ki se je izza smrti moje tete pokazala udano prijateljico Franca Jožefa.

Gospa Schrattova ima krasno vilo v Glorietstrasse v Hitzingu, ki je prava pravcata zakladnica prekrasnih reči in vsebuje mnogo cesarjevih daril. Ima pa tudi majhen selski dvorec v Ištu, in kedar koli je Franc Jožef tam, je tudi Katarina vedno na svojem dvorcu, in cesar vedno pije popoldanski čaj pri njej. Kratkočasno zgodbo pripovedujejo o nekem večernem obisku cesarja pri njegovi prijateljici. Ostal je bil pri njej precej pozno in s svojo obično obzirnostjo je Franc Jožef, ki ni hotel motiti služinčadi, stopal kolikor mogoče brez šuma po hodniku, ki je vodil do vrtnih vrat. V trenutku pa, ko je došel do njih, so se odprla neka vrata in nova kuharica gospe Schrattove je stopila ven v nočni obleki s prižgano svečo v roki. Glas tihih stopinj jo je bil vznemiril, in ko je zagledala postavo nekega moškega, je bil njen prvi nagib, da bi zavpila.

Franc Jožef pa je hitro stopil k njej. »Bodite mirni, nesposobna ženska; ali me ne poznate? Cesar sem,« je rekel s pridruženim glasom.

Neverna kuharica je osupnila, kajti v svoji najbujnejši domišljiji si ni nikdar mislila, da bi kdaj nalezela na avstrijskega cesarja, ki bi taval pozno ponoči naokoli. Še vedno v dvomu je posvetila neznanču v obraz, pri tem pa je spoznala dobro poznane poteze Franca Jožefa.

Rodoljubna ženska je v hipu padla na kolena in je začela na ves glas peti cesarsko himno. Cesar se je požuril, da odide, in jaz dvomim, da bi bila patrijotična himna kdaj peta v bolj smešnih okoliščinah.

Cesar je bil gotovo nadvse nesrečen v krogu svoje družine, kajti senca blaznosti zalezuje stopinje Habsburgovcev, in iztežka je kaka panoga te rodovine, ki ne bi imela kakega blaznega, božjastnega ali grehotnega člana. Obžalovati je, da so zdravi otroci Franca Ferdinanda in Zofije Chotekove izključeni od prestolonasledstva, ker ima otrok, ki bo po običajnem poteku dogodkov postal neki dan avstrijski cesar, od matere strani vse možnosti, da podeduje bebstvo, ki označuje mnogo knezov in kneginj rodbine Bourbon-Parma.

Malokatero leto mine, da ne bi zunanji svet zaznal o prešernih činih nadvojvod. Z nadvojvodinjami je stvar lažja, ker jim njihovi stariši po navadi dovoljujejo poročiti se po njihovi volji, morda z ozirom na usodo toskanske kneginje Lujize, ki je njeni zakon s saškim kraljem Friderikom Avgustom bil vzrok mnogih njenih poznejših nadlog.

Nadvojvoda Ludovik Viktor je najmlajši cesarjev brat, in spominjam se ga kot veselega, zgovornega človeka, čegar prireditve so bile nekaj posebnega v elegantnem dunajskem svetu. Šle so razne govorice, da je bil nadvojvoda nekam udan grehotam, ki so jih trpeli samo v časih starodavne civilizacije, in konečno je cesar odločil, da bo solnograški zrak dobro vplival na njegovega brata ter mu je namignil, da si mora tam izbrati svoje bivališče. Tako je nadvojvoda izginil iz družbe in Dunaj ga ne pozna več.

Drugi Franc Jožefov brat, pokojni nadvojvoda Karol Ludovik, je imel iz zakona z Annunziato, bourbonsko-sicilsko, tri sinove in najstariši od njih je Franc Ferdinand, ki bo nasledoval svojemu stricu kot avstrijski cesar.

Franc Ferdinand je v javnosti najboljše poznan po svojem morganatiškem zakonu z Zofijo Chotekovo, ki je bila dvorna dama nadvojvodinje Izabele. Grofica in nadvojvoda sta imela skrivno ljubavno razmerje; neki dan pa je v Požunu prišlo vse na na svetlo vsled izgubljenega medaljona, v katerem je bila slika Franca Ferdinanda. Nadvojvodinja je takoj odpustila Zofijo Chotekovo, njen ljubimec pa se ni obotavljal narediti jo za svojo ženo.

Cesar je kmalu spoznal, da je ta zakon pomnil popoln uspeh in je dal lepi ženi naslov grofice Hohenberg, pozneje pa jo je povišal v vojvodsko dostojanstvo.

Nadvojvoda Karol Ludovik, ki je bil debel, star človek, živalskih nagibov, se je poročil v tretjič s portugalsko infanto Marijo Terezijo. Bila je ljubezniva ženska, petnajst let mlajša od svojega soproga, čegar glavna zabava je bilo jahanje, lov, pa slabo ravnanje z njo. Ko je nadvojvoda umrl, se je splošno domnevalo, da se bo vdova poročila s svojim komornikom grofom Cavrianijem, vsled česar je nastal velikansk vrišč.

(Dalje prihodnjic.)

ZAVAROVALNA DRUŽBA

FENIKS

ZAVARUJE:

- proti škodam, ki nastanejo vsled požara ali strele, vsled parne ali plinove razstrelbe, kakor tudi vsled gašenja, podiranja ali izpraznenja na hišnih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, pohištvu in premičninah vsake vrste, na zalogah blaga, živini, poljedelskih zalogah in orodju;
- proti škodam po požaru ali streli na poljskih in travniških pridelkih v poslopih in kopicah.

Pojasnila dajejo in ponudbe sprejemajo:

podružnica v Ljubljani, Sodna ulica šte. 1
in krajevni zastopniki

GENERALNA
REPREZENTANCA
za baterije, žarnice
elektrotehnike

(izdelek svetovne slovanske tvornice za kraljestvo SHS)

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavni lokal

Mestni trg 25.

Sprejemem tako

drugega
konicijenta

Sodniki imajo prednost. Plača
dobra. Dr. Rapoc, odvetnik,
Maribor.

Roman-Cement

izvrsten cement za vsako
vrsto stavbenega dela pose-
bno pa za izdelovanje umet-
nega škripljca, kateri je kupce
vedno v svoji ceni in dobroti
zadovoljil.

Že svojedobno je imel
Laški Roman-Cement svoj
dobri glas.

Vsem interesentom naz-
nanimo, da se na dobavo
večje množine pustijo pred-
bilježiti.

Tovarna za cement
Laško pri Celju.

Kupčijska
posredovalnica
MERKATOR

(Trgovska agentura
in komisijska
trgovina

naznanja, da posluje
v hiši Jurčičev trg
šte. 3, v Ljubljani.

MERKATOR

posreduje kup-
čije vsake vrste
in oskrbuje za
stranke,
prodajo in nakup
vsakoršnega blaga
ali predmetov.

Kupim
vsako množino
jabolčnika

kakor tudi 420
jabolčnega kisa.

Ponudbe z navedbo
množine in najnižje
cene na Ljubljana I.,
poštni predal šte. 163.

Slivovko, rum,

brinjevec, fino jedilno olje, vžigalice, sveče stearinske v za-
vitkih, poper itd. nudiva od tukajšnjega najinega skladišča

Samo na debelo.
Gregorc & Verlič, Ljubljana,
Cesta na Rudolfovo železnico 7.

Potrjim srcem naznanjamo žalostno
vest, da nam je umrl naš

Mijo Somer

uradnik deželne bolnice v Brucku
na Muri

po dolgi in mučni bolezni v 21. letu svoje
starosti, v deželni bolnici v Gradcu dne
21. junija 1919.

Žalujoča

Julij in Ivana Wagrاندl v Ptuj.

Zahvala.

Za vse dokaze globokega sočustva povodom britke izgube naše
iskreno ljubljene soproge, sestre, tete in svakinje, gospe

Albine Koselka, roj. Prezelj

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebej se še zahvaljujemo
preč. duhovščini, gg. pevcem za ganljive žalostinke, slavni Mengeški
godbi in sploh vsem, ki so drago pokojnico spremili na njeni zad-
nji poti, vsem še enkrat: Bog plati!

Mengeš, 25. junija 1919.

Žalujoči ostali.

BALKAN ima nekaj vagonov zdrave koruze

na prodaj. — Oddaja se le cele vagone.

Komisija „Balkan“

Prodaja, dokler traja zaloga
prvovrstno črno čistilo za čevlje po
K 21.50 za ducat.

Prodaja se samo v večjih množinah.

Širite med narod

sledeče knjige in brošure:

1. Koroška. Spisal Carantanus. Pridejan je zemljevid v barvah Koroške. Cena 4 K.
2. Poglavlje o stari slovenski demokraciji. (Gospodstvo polje.) Spisal dr. Bogumil Vošnjak. Cena 2 K.
3. Naša Istra. Spisal Fran Erjavec. Cena 1 K.
4. Problemi malega naroda. Spisal Abditus. Cena 2 K.
5. Jugoslovanska žena za narodovo svobodo. Uredil Ate. Cena 2 K.

Slovinci, Slovenke! Zavedajmo se svojih pravic, spoznavajmo svojo domovino. Vsakdo naj se pouči o najbolj perečih naših vprašanjih. Naročite te knjige in brošure, širite jih med ljudstvom! Dobivajo se v upravnistvu „Jugoslavije“ v Ljubljani in pri njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj in Novem mestu ter v vseh knjigarnah.